

KASB-HUNAR TA'LIM TIZIMIDA O'QUIVCHI-YOSHLAR TARBIYASINING AHAMIYATI

Farg'ona ICHSHUI kasb-hunar maktabi

Umum ta'lim fani o'qituvchisi

Raupova Raxima

Annotasiya: *Kasb-hunar ta'lim tizimida o'quvchi-yoshlar tarbiyasining ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *Kasb-hunar ta'lim tizimi, professional ta'lim tizim, kelajak avlod tarbiyasi.*

Kasb-hunar ta'lim tizimida o'quvchi-yoshlar tarbiyasi ahamiyatli, chunki bu yoshlarning kasb-hunar sohasida muvaffaqiyatli bo'lishlari va o'zgaruvchan dunyodagi o'z o'rinlarini egallashlari uchun zarurdir. Quyidagi sabablarga ko'ra, kasb-hunar ta'lim tizimida o'quvchi-yoshlar tarbiyasi ahamiyatli:

O'quvchi-yoshlarning kasb-hunar sohasida rivojlanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu ularni o'zlarini kasb-hunar sohasida malakali va mutaxassislik darajasiga olib borishga yordam beradi.

Kasb-hunar ta'limi yoshlarga ish bilimlarini o'rganish imkoniyatini beradi. Bu ularning kasb-hunar sohasida muvaffaqiyatli bo'lishlari va yangi texnologiyalar bilan tanishishlari uchun muhimdir.

O'quvchi-yoshlar kasb-hunar ta'limi orqali kasb-hunar sohasida kariyera rivojlanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu ularning o'zlarini mustaqil ravishda o'zlashtirishlari va yangi imkoniyatlarni qo'llashlari uchun zarurdir.

Kasb-hunar ta'limi yoshlarni sifatli kasb-hunar xodimlari sifatida tayyorlash imkoniyatini beradi. Bu ularning kasb-hunar sohasida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlaydi.

Kasb-hunar ta'limi yoshlarni ish faoliyatiga tayyorlashda yordam beradi. Bu ularni ishda muvaffaqiyatli bo'lish uchun zarur bo'lgan bilim va mahoratlariga ega qiladi.

Shuningdek, kasb-hunar ta'lim tizimida o'quvchi-yoshlar tarbiyasi ahamiyatli, chunki bu tarbiya ularni kasb-hunar sohasida rivojlanishga, ish bilimlarini o'rganishga, kariyera rivojlanishiga, sifatli kasb-hunar xodimlari sifatida tayyorlashga va ish faoliyatiga tayyorlashga yordam beradi.

Mustaqil O'zbekistonning kelajagi bo'lmish yosh avlodni tarbiyalash ularning qalbiga mexr muxabbat, halollik va hayotiy bilim berish har birimizning burchimiz bo'lib bu yuksak ishonchni oqlash biz pedagoglardan ulkan ma'suliyat, qat'iyat va ishonch xislarini talab qiladi. Huquqiy demokratik jamiyat qurish yo'lidan borar ekanmiz, o'sib kelayotgan yosh avlod va bo'lajak mutahassislarining barkamol bo'lib voyaga yetishlariga alohida e'tibor qaratishimiz lozim.

rofessional ta'lim tizimi, kelajak avlodning rivojlanish va o'zini rivojlantirish uchun juda muhim ahamiyatga ega. Kelajak avlodning ma'lumot texnologiyalari, moliyaviy xizmatlar, bank xizmatlari va boshqa sohalarda rivojlanishiga yordam berish uchun, ularni tayyorlashga katta e'tibor qaratilishi kerak.

Kelajak avlodning rivojlanishi uchun professional ta'lim tizimi hamkorlikda tuzilgan ilmiy tadqiqotlar, innovatsion loyihalar va moliyaviy sohalarda yangiliklar o'rnatish imkoniyatlarini yaratadi. Bu tizim orqali talabalar kelajakda moliyaviy sohalarda rivojlanishga tayyorlanadi va mamlakatlararo hamkorlikni rivojlantirish uchun muhim vazifalarni o'zlariga oladilar.

Ta'lim-tarbiya jarayonlarida o'quvchilarning boshlang'ich tushunchalari asosida ularning faolligini ta'minlash, o'rganilayotgan tushunchalarga nisbatan sub'yektlarning qiziqishini shakllantirish va rivojlantirishda refleksiv yondashuv muhim ahamiyatga ega. Chunki refleksiv yondashuv jarayonida o'quvchilarni tahliliy faoliyatga undash va ularda refleksiyani rivojlantirish uchun qulay vaziyatlar vujudga keladi.

Ta'lim-tarbiya jarayonlarida refleksiv ta'limiy muhitni vujudga keltirish o'quvchilarning shaxsiy tushunchalarini rivojlantirish, o'rganilayotgan mavzuga, uning ahamiyati, mazmunmohiyatiga qiziqish shakllantirish asosida ularning faolligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Hozirgi sharoitda pedagoglarimizga keng imkoniyatlar yaratib berilgan. Maktabgacha yoshdagi bola shaxsining rivojlanishida tayanch vazifani tarbiyachining qo'yilgan talablarga qanchalik muvofiq ekanligi belgilab beradi. Maktabgacha talim tashkilotlarida faoliyat yuritayotgan pedagog tarbiyachilar, eng avvalo, bolaning kelajagi, taqdiri uchun yuksak mas'uliyatni to'la anglab yetishi zarur. Fakatgina maktabgacha yoshdagi bola rivojining muhim kadriyat ekanligini tushunishgina emas, balki bola rivojlanishi qonuniyatlariga doir bilimlarni ham egallash juda muhimdir. Ana shunday qonuniyatlardan biri bolaning jismoniy va psixik rivojining uni o'rab turgan atrof-muhit bilan bog'liqligidir.

Bolaning jismoniy va psixologik salomatligini mustahkamlash haqida g'amxo'rlik qilish maktabgacha yoshdagi bolada tarbiyani oqilona tashkil etishning garovi bo'lib hisoblanadi, chunki mazkur yosh davri rivoji bolaning ijtimoiy holati, kayfiyati, emotsional ko'rinishlarga bevosita bog'likdir. Ana shu sababli tarbiyachi bolani o'rab turgan atrof-muhitga e'tiborli bo'lishi, bola hayoti va salomatligiga xavf soluvchi eng oddiy holatlarning ham oldini olishi lozim. Ya'ni, tarbiyachi maktabgacha ta'lim tashkiloti maydonchasi, o'yinchoklar, mebel jihozlarining bola yosh davriga mos kelish holatini muntazam nazorat qilib borishi, havo va suv temperaturasini o'lchashi, bolalarni tayyorlash uchun mashg'ulotlar vaqtini oldindan aniqlashi, mashg'ulotlarni olib borish jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishi lozim. Shuni alohida ta'kidlab o'tish joizki, tarbiyachining e'tiborsizligi, befarqligi uning kasbiy layoqatsizligining muhim belgisidir.

Tarbiyachining pedagogik faoliyatning ijodiy tavsifga egaligi tarbiyachidan ilg'or ish tajribalarini o'rganish, innovatsiyalarni o'zlashtirish va amaliyotga tatbiq etishni talab etadi. Innovatsiyalarning jadal kirib kelishi tarbiyachilarni ilmiy-tadqiqot ishlarida ishtirok etishga jalb etish zaruriyatini yuzaga keltiradi. Tarbiyachilarning bunday tadqiqot ishlariga jalb etilish keyinchalik erishilgan natijalardan o'z faoliyatida muvaffaqiyatli foydalanishga imkon beradi.

Yosh avlodni kamol toptirish, unga to'g'ri yo'lanish berish umuman olganda bolaga chuqur bilim berish uchun avvalambor tarbiyachining o'zi chuqur bilimga ega bo'lishi zarurdir.

Bolaning psixologiyasini anglash uning nimalarga qiziqishini yaxshi anglagan xolda yo'naltirishni to'g'ri tanlash zarurdir. Chunki bola xar bir hatti-harakatimizga e'tibor berib boradi. Talim jarayonini foydali va qiziqarli olib borishimiz zarurdir. Oddiygina bir misol, to'g'ri ta'lim-tarbiya olgan bola kelajakda o'sib ulg'ayib o'z kasbining egasiga aylanadi. Shu kasbi orqali hayotda

o'z o'rnini topadi, o'z tengdoshlari, maxalla ko'ni ko'shni oldida o'z obro'-e'tiboriga ega bo'ladi, vatani uchun kerakli inson bo'lib yetishadi. Zero shaxs oilaning bir bo'lagi, oila esa jamiyatning asosiy bo'g'ini hisoblanadi.

Har bir ota-ona o'z farzandini bilimdon, yuksak mahoratli, odobli pedagog-tarbiyachi qo'lida ta'lim-tarbiya olishni ho'xlaydi. Tarbiyachilarimizni yuksak mahoratli, bilimli bo'lishlari uchun Davlatimiz katta e'tibor qaratmokda. Ko'plab bilim yurtlarida bir kator yangi yo'nalishlar ochilib, maktabgacha ta'lim tizimida faoliyat yuritadigan mahoratli pedagog kadrlarni tayyorlash va pedagog tarbiyachilarimizning malakalarini oshirishlari uchun keng imkoniyatlar yaratib berilmoqda. Bunday murakkab vazifalarni bajarish uchun bir qator dasturlar ishlab chiqilmoqda, qonunlar qabul qilinmoqda.

Misol uchun "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi", "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunda e'tirof etilgan g'oyalarga muvofiq, milliy tajribaning tahlili va ta'lim tizimidagi, jahon miqyosidagi yutuqlar asosida tayyorlangan hamda yuksak umumiy va kasb-hunar madaniyatiga, ijodiy va ijtimoiy faollikka, ijtimoiy-siyosiy hayotda mustaqil ravishda mo'ljalni to'g'ri ola bilish mahoratiga ega bo'lgan, istiqbolli vazifalarni ilgari surish va hal etishga qodir kadrlarning yangi avlodini shakllantirishga yo'naltirilgandir.

"Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ning maqsadi - ta'lim sohasini tubdan isloh qilish, uni o'tmishdan qolgan mafkuraviy qarash va sarqitlardan to'la xalos etish, rivojlangan demokratik davlatlar darajasida, yuksak ma'naviy va axlokiy talablarga javob beruvchi yuqori malakali kadrlar tayyorlash Milliy tizimini yaratishdan iboratdir. Maktabgacha ta'lim tizimiga oid yana bir qonun qabul qilindi. Bu qonun "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonunidir. Bu qonun orqali maktabgacha ta'lim tizimida ta'lim va tarbiya berish, ularni intellektual, ma'naviy-axloqiy, etik, estetik hamda jismoniy jixatdan rivojlantirishga, shuningdek, bolalarni umumiy o'rta ta'limga tayyorlashga qaratilgan yo'nalishlar belgilab berildi. sohaga oid qonun bilan mamlakatimizda yashovchi har bir bolaning maktabgacha ta'lim-tarbiya olish huquqiga ega bo'lgani, eng muhim jixat, davlat har bir bolaning umumiy o'rta ta'lim tashkilotiga o'qishga kirishidan bir yil oldin davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida umumiy o'rta ta'limga majburiy bir yillik qayta tayyorgarlikdan o'tishga bo'lgan huquqini kafolatlashi belgilab qo'yilgani katta yangiliklardan biri bo'ldi. Eng muximi mazkur qonun orqali maktabgacha ta'lim va tarbiya sohasi tartibga solinmoqda. Maktabgacha ta'lim tizimida bunday yondashuvlar albatta o'z samarasini beradi. Buning natijalarini xozirgi kunda ko'rib turibmiz. Mustaqil O'zbekistonimiz kundan kunga rivojlanmoqda, chiroy ochib bormoqda, yoshlarimish jaxon maydonlarida xar qanday yo'nalishda dunyo mamlakatlarini lol qoldirib yurtimiz bayrog'ini balandlarga ko'tarmoqda. Bunday yuksak marralarni egallashlarida albatta ustoz va

murabbiylarimiz, pedagog tarbiyachilarimizning xissalari juda kattadir. Zero ertangi kun bugundan boshlanadi.

Ta'lim tizimi orqali talabalar sifatli bilim va ko'nikmalar olishadi, ularning kasbiy rivojlanishiga yordam beradi va moliyaviy sohalarda yangiliklar o'rnatishga imkoniyat yaratadi. Bu esa kelajak avlodning rivojlanishi va moliyaviy sohalarda innovatsion yondashuvlarni o'rnatishiga ko'maklashadi.

Kasb-hunar ta'limi, o'quvchilarning kasb-hunarlarini rivojlantirish, ish bilan bog'liq muammolar yechish, ishga qabul qilinish va o'z-o'zini boshqarishga tayyorlashda katta ahamiyatga ega bo'ladi. Bu, ularning yuqori sifatli ish bilan bog'liq kariyera o'rni olishlari va o'zining shaxsiy rivojlanishlari uchun muhimdir. Foydalanilgan adabiyotlar:

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. "Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir". "2" "O'zbekiston". NMIU, 2018.

2. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. "3" "O'zbekiston". NMIU, 2019.

3. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.

4. Djurayev R.X., Turg'unov S.T. Ta'lim menejmenti: O'quv qo'llanma. – Toshkent: Voris, 2006. – 264 b.

5. Turg'unov S.T., Maqsudova L.M. Pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarish. – Toshkent: Fan, 2008. – 196 b.

6. Turg'unov S.T. va boshqalar. Ta'lim muassasalarida boshqaruv. O'quv qo'llanma. T.: Fan-2008 y.

7. Hamidullo o'g'li, T. H. (2022). HOZIRGI KUNNING DOLZARB IMKONIYATLARI. JAWS VA NVDA DASTURLARI. Scientific Impulse, 1(2), 535-537.

8. Hamidullo o'g'li, T. H., & Kamolovich, B. E. (2023). IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH TAJRIBASI. Scientific Impulse, 1(7), 648-653.

9. Hamidullo o'g'li, T. H. (2023). SHAXSIY KOMPYUTER BILAN O'ZARO ALOQADA BO'LGAN IMKONIYATI CHEKLANGAN SHAXSLARNING ISH JOYI VA O'RNI. Scientific Impulse, 1(11), 394-398.

10. Zokirov, S. I., Sobirov, M. N., Tursunov, H. K., & Sobirov, M. M. (2019). Development of a hybrid model of a thermophotogenerator and an empirical analysis of the dependence of the efficiency of a photocell on temperature. Journal of Tashkent Institute of Railway Engineers, 15(3), 49-57.

11. Hamidullo o'g'li, T. H. (2023). TA'LIM TIZIMIGA MICROSOFT OFFICE 2003 VA 2020 DASTURLARINI QO'LLANILISHI VA IMKONIYATLARI. Scientific Impulse, 2(13), 353-357.

12. Odilzhanovich, T. K., Makhmudovna, N. M., & Odilzhanovich, I. A. (2021). The selection of the control parameter of the raw cotton electric sorter. Innovative Technological Methodical Research Journal, 2(11), 1-5.

13. Odilzhanovich, T. K., Odilzhanovich, I. A., & Makhmudovna, N. M. (2021). Analysis of FLUFF in the Process of Lintering of Seeds. *Central Asian journal of theoretical & applied sciences*, 2(11), 26-28.

14. Ma, W., Yan, B., & Sun, L. (2022). Generative adversarial network-based short sequence machine translation from chinese to english. *Scientific Programming*, 2022.

15. Nabiyev, K. K., Yakubov, N. J., & Niyazaliyeva, M. M. (2019). Tikuvchilik buyumlarini tikishda ipning ishonchliligini oshirish usullari. *Ilm-fan va ta'lim byulleteni*, (20-3 (74)), 14-16.

16. Niyazaliyeva, M. M., Dadajonov, Sh.D., Oxunbabayev, O. A., & Oxunbabayev, U. O. (2022). JONLI PILLADAN XOM IPAK ISHLAB CHIQRISH, QAYTA OZIQLANTIRISH USULI BO'YICHA JONLI COCOONS GROWN-DAN XOM IPAK ISHLAB CHIQRISH. Professor ve Zotikov tavalludining 135 yilligiga bag'ishlangan xalqaro ilmiy konfessiya yakunlari bo'yicha ilmiy ishlar to'plami: (2022 yil 25 may). 2-qism. M.: RGU nomli Kosygina, 2022 yil. 171 s., 91.

17. Makhmudovna, N. M., & Dadajonovich, D. S. (2023). An Innovative Method of Storing Live Cocoons and its Impact on the Quality and Technological Indicators of Live Cocoons. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, 20, 12-17.

18. Makhmudovna, N. M., Muhammadkarim, M., & Oxunjonovich, A. U. (2021). IMPROVEMENT OF THE RECYCLING PROCESS OF COCOONS RECEIVED FROM THE REPEAT FEEDING. *湖南大学学报 (自然科学版)*, 48(12).

19. Toshbekov, O. A., Urozov, M. K., Baymurova, N. R., & Hamrayeva, M. F. (2022). Processes of bleaching and discolouring of wool fibers. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(06), 231-235.

20. Rahimovna, B. N. (2023). DUAL TA'LIMI ASOSIDA O'QUVCHILAR KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH. *PEDAGOG*, 6(12), 11-14. 21. Mukumova, F., & Baymurova, N. (2023). TEACHING STUDENTS THE ART OF EMBROIDERY AND ARTISTIC WEAVING IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(12), 64-67.

22. Rakhimovna, B. N., & Kudratovna, M. N. (2022). CREATION OF METHODS OF MAKING NATIONAL JEWELRY IN SURKHANDARYA COSTUME. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 13.

23. Rakhimovna, B. N. (2024). INTEGRATION OF THEORY AND PRACTICE OF THE DUAL EDUCATION SYSTEM IN THE FIELD OF LIGHT INDUSTRY EDUCATION. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 4(02), 336-341.

24. Baymurova N. R., & Toxirova A. Sh. (2022). ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA YANGI TEXNOLOGIK JARAYONLARDAN FOYDALANISH ORQALI MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH. *Iqtisodiyot va jamiyat*, (10-1 (101)), 264-267.

25. Amanturdiyevna, R. D., Xudoyqulovna, M. F., Salimovna, D. Y., Akmalovich, K. S., & Nuritdinovich, C. N. (2022). METHODOLOGY OF FORMING ENGINEERING

- COMPETENCIES IN STUDENTS BASED ON INNOVATIVE APPROACH (IN THE EXAMPLE OF THE EDUCATIONAL DIRECTION OF CONSTRUCTION AND TECHNOLOGY OF LIGHT INDUSTRIAL PRODUCTS (SEWING PRODUCTS)). *Journal of Pharmaceutical Negative Results*, 3898-3901.
26. Dilafuz, R. (2023, March). BO'LAJAK MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA INNOVATSION YONDASHUVNING AHAMIYATI. In *E Conference Zone* (pp. 11-14).
27. Dilafuz, R. (2024). PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL EDUCATION. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 4(01), 139-142.
28. Amanturdiyevna, R. D. Z. (2023). INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILARNING MUHANDISLIK KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISH BOSQICHLARI. *PEDAGOG*, 6(12), 7-10.
29. Amanturdiyevna, R. D. (2022). Innovative Approaches and Their Future Muhmainly the Importance of Andi Ready. *Journal of Intellectual Property and Human Rights*, 1(9), 1-4.
30. Radjapova, D. A. (2022). Professional activity and development stages of engineers in the world education system.
31. Radjapova, D. A., Raximkulova, S. A., Boltayeva, I. B., & Urozov, M. K. (2021). Study of Modern Technologies of Sewing Manufacturing. *International Journal on Orange Technologies*, 3(11), 85-86.
32. Kamolovich, B. E., & Hamidullo o'g'li, T. H. (2023). SOHADA MICROSOFT OFFICE WORD 2003 VA 2021 DASTURLARI QO'LLANILISHI VA AFZALLIKLARI. *Scientific Impulse*, 1(11), 376-382.
33. Hamidullo o'g'li, T. H. (2023). RAQAMLI TEXNOLOGIYALARI DAVRIDA CHATGPT VA HOZIRGI KUNDAGI O'RNI. *Scientific Impulse*, 2(16), 320-325.
34. Горовик, А. А., & Турсунов, Х. Х. У. (2020). Применение средств визуальной разработки программ для обучения детей программированию на примере Scratch. *Universum: технические науки*, (8-1 (77)), 27-29.
35. Tursunov, H. H., & Hoshimov, U. S. (2022). TA'LIM TIZIMIDA KO'ZI OJIZ O'QUVCHILARNI INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIDA O'QITISH TEXNOLOGIYALAR. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(5), 990-993